ואמרו העלום לסוכה וכשנתנו לו לרבי צדוק אוכל פחות מכביצה נטלו במפה ואכלו חוץ לסוכה ולא בירך אחריו הא כביצה בעי סוכה לימא תיהוי תיובתיה [א]דרב יוסף ואביי דילמא פחות מכביצה נטילה וברכה לא בעי הא כביצה בעי נטילה וברכה:

מתני' רבי אליעזר אומר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת ביום ואחת בלילה [א]וחכ"א אין לדבר קצבה חוץ מלילי יו"ט ראשון של חג בלבד [ג]ועוד אמר ר' אליעזר מי שלא אכל [לילי] יום טוב הראשון ישלים לילי יו"ט האחרון של חג וחכמים אומרים אין לדבר תשלומין ועל זה נאמר [1]מעות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות:

גמ' מ"ט דר' אליעזר תשבו [ג]כעין תדורו מה דירה אחת ביום ואחת בלילה אף סוכה אחת ביום ואחת בלילה ורבנן [ב]כדירה מה דירה אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל אף סוכה נמי אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל אי הכי אפי' לילי יום טוב ראשון נמי א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק נאמר כאן חמשה עשר ונאמ' חמשה עשר בחג המצות מה להלן [ד]לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות אף כאן לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות והתם מנלן אמר קרא [2]בערב תאכלו מצות הכתוב קבעו חובה:

ועוד א"ר אליעזר: והא א"ר אליעזר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת ביום ואחת בלילה אמר בירא א"ר אמי חזר בו ר' אליעזר משלים במאי אילימא בריפתא סעודה דיומיה קא אכיל אלא מאי ישלים ישלים במיני תרגימא תניא נמי הכי אם השלים [ה]במיני תרגימא יצא שאל אפוטרופוס של אגריפס המלך את רבי אליעזר כגון אני שאיני רגיל לאכול אלא סעודה אחת ביום מהו שאוכל סעודה אחת ואפטר אמר לו בכל יום ויום אתה ממשיך כמה פרפראות לכבוד עצמך ועכשיו אי אתה ממשיך פרפרת אחת לכבוד קונך ועוד שאלו כגון אני שיש לי שתי נשים אחת בטבריא ואחת בציפורי ויש לי שתי סוכות אחת בטבריא ואחת בציפורי מהו שאצא מסוכה לסוכה ואפטר אמר לו לא שאני אומר כל היוצא מסוכה לסוכה בטל מצותה של ראשונה תניא ר' אליעזר אומר אין

הכי גרסינן **נימא תיהוי תיובתיה דרב יוסף.** דאמר לעיל(ו) תרתי תלת: **ואביי.** דאמר כדטעים בר בי רב דהיינו כבילה דכבילה אוכל הנאכל בבליעה אחת הוא כדאמרי' בפ' בתרא דיומא (דף פ.) מכל האוכל אשר יאכל: **הא כבילה בעי נטילת ידים וברכה.** אבל סוכה אפי' כבילה נמי לא: **מתני' י"ד סעודות.** ובגמרא מפרש טעמא: **אין לדבר קלבה.** אם רלה להתענות אין אנו זוקקין לו אלא אם יאכל לא יאכל חוץ לסוכה: **חוץ מלילי י"ט הראשון.** שאינו רשאי להתענות כדיליף בגמרא: **ישלים.** סעודתו זאת בי"ט האחרון בשמיני עלרת ואע"פ שאינו בסוכה ובגמרא פריך עלה: **גמ' מכאן ואילך רשות.** דהכי ילפינן לה בפ' בתרא דפסחים (דף קכ.) ששת ימים תאכל מלות וביום השביעי עלרת מה שביעי רשות אף ששה רשות לפי שהשביעי בכלל שבעת ימים תאכל מלות (א) ויצא מן הכלל ללמד שאכילת מלות האמור בו אינו חובה אלא אם באת לאכול תהא אכילתך מלה ולא חמץ ולא ללמד על עלמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא: **והתם גופיה מנלן.** דלילה הראשון מיהא חובה: **והאמר ר' אליעזר י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה.** וכיון דביום אחרון לא בסוכה יתיב ואם ישב בה לשם מלוה עובר על בל תוסיף מאי השלמה דסוכה איכא הכא: **אמר בירא.** שם חכם: **חזר בו ר' אליעזר.** אלל חכמים לומר שאין לדבר קלבה ואם רלה להתענות יתענה חוץ מלילי יום טוב הראשון ובהא מיהא פליג עלייהו דקסבר יש לה תשלומין כמו שיש תשלומין לקרבנות יום ראשון אף בי"ט האחרון: **אילימא בריפתא.** כלומר תאמר שסעודת י"ט האחרון שהוא סועד בלחם ולפתן וצורכי הסעודה תהא תשלומין לראשון: **סעודתא דיומיה קאכיל.** ומאי היכר יש כאן שתהא לשם סעודה ראשונה הלא דרכו לסעוד היום: **במיני תרגימא.** לאחר שסילק יביאו פרפראות ומעדנים לפניו כגון פירות וכסנין וקפלוטות מבושלות: **תרגימא.** פרונגו"ש: **תניא נמי הכי.** דבהכי הויא סעודה לאשלומי ואע"פ שאינו חוזר וקובע עלמו לאכול שתי סעודות של לחם ובשר: **אם השלים כו'.** וכ"ש אם קבע סעודה שניה בלחם ובשר: **אפוטרופוס של אגריפס.** ממונה על שלו ורב ביתו שקורין שקל"ק: **מהו שאוכל סעודה אחת ביום.** בסוכה ואפטר: **פרפראות.** מיני מעדנים הפותחים את בני מעיים להיות לבו מסוך אחר הפת ויאכל: **מהו שאלא מסוכה לסוכה.** לאכול ולישן היום בזו ולמחר בזו: **ביטל מלותה של ראשונה.** אפי' ימים שעברו עליו כבר איבדן למפרע ואינו מלוה כדיליף לקמן שצריך לישב כל ז' בסוכה אחת: אין

ואמרו העלום לסוכה. בפ' בתרא דיומא (דף עט:) מייתי מתני' דהכא בהאי לישנא לא מפני שהלכה כן אלא שרלו להחמיר על עלמן וכשנתנו לר' לדוק כו' היינו משום דמתרלינן מתניתין הכי מייתי לה הש"ס כאילו משנתנו שנויה כך:

הא כביצה בעי נט"י לאכילה. ולא מישתרי במפה דחיישינן דלמא נגע כדמסיק פ' כל הבשר (חולין דף קז:) ומיהו תימה דהא ר' לדוק כהן היה כדפרישי' וא"כ אפי' כבילה שרי במפה בלא נט"י כדאמר שמואל התם התירו מפה לאוכלי תרומה ולא התירו מפה לאוכלי טהרות(ז):

תשבו בעין תדורו. בירושלמי יליף בגזרה שוה נאמר כאן תשבו ונאמר להלן ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים מה ישיבה שנאמרה להלן עשה בה את הלילות כימים אף ישיבה האמורה כאן עשה בה לילות כימים וטעמא דרבנן מפרש ר' יוחנן בשם רבי ישמעאל נאמר חמשה עשר בפסח ונאמר ט"ו בחג מה ט"ו האמור בפסח לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות אף ט"ו האמור בחג לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות חברייא בעו אי מה להלן עד שיכנס למלה כשהוא תאוה אף כאן עד שיכנס לסוכה כשהוא תאוה ר' זירא בעי אי מה להלן עד שיאכל כזית דגן מלה אף כאן עד שיאכל כזית דגן בסוכה:

אי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל. כלל דאי אכיל חייב לאכול בסוכה כדאמרינן לעיל ומשמע הכא דבי"ט לא הוי חובה ואי בעי לא אכיל כלל חוץ מליל י"ט הראשון ולפי זה אם טעה ולא הזכיר של י"ט בברכת המזון אינו לריך לחזור והא דאמרי' פ' שלשה שאכלו (ברכות דף מט:) שבתות וי"ט דלא סגי ליה דלא אכיל אם טעה חוזר לא מיתוקמא אלא בלילי י"ט הראשון של פסח ובלילי י"ט הראשון של חג והא דאשכחן בפ' ב' דבילה (דף טו:) ובפ' אלו דברים בפסחים (דף סח:) גבי י"ט חלקהו חליו לה' וחליו לכם חליו לאכילה וחליו לבית המדרש דברי ר' יהושע אפשר בבישרא ופירי דאין בהן ברכת המזון ולא בעי הזכרת י"ט אבל לילי י"ט הראשון של חג לא סגי בלא פת כיון דילפינן מחג המלות אע"ג דלר' אליעזר אמרינן בשאר ימים אם השלים במיני תרגימא יצא(ח): **והא** א"ר אליעזר י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה. אהא דמשלים בי"ט האחרון פריך דליכא סוכה: **חזר** בו ר' אליעזר. אבל חכמים לומר שאין לדבר קלבה ואם רלה להתענות יתענה חוץ מלילי י"ט הראשון ובהא מיהא פליג עלייהו דקסבר יש לה תשלומין כמו שיש תשלומין לקרבן י"ט ראשון אף בי"ט אחרון כך פי' בקונטרס ולישנא דישלים ואם השלים לא משמע כלל לשון תשלומין אלא לשון השלמה חשבון של י"ד סעודות ועוד כיון דממלה ילפינן לא מלינן שיהא תשלומין למלה של לילה הראשון של פסח ועוד דמשמע קצת בירושלמי דבעי כזית דגן לסעודת י"ט הראשון של חג כמו גבי מלה והכא אמרי' דישלים במיני תרגימא ועוד מעובדא דאפוטרופוס של אגריפס משמע דלא פטר ר' אליעזר בסעודה אחת לכך נראה לפרש חזר בו ר' אליעזר ממה שהיה מלריך סוכה ולעולם י"ד סעודות בעי ובירושלמי משני אמר ר' אחא למלוה חשובה כלומר לכתחילה לריך לאכול בסוכה ואם לא אכל משלים בשמיני בלא סוכה: **במיני** תרגימא. פי' בקונטרס כגון פירות וכיסנין וקפלוטות מבושלין ואי אפשר לומר כן דהא רבא מסיק פ' ח' דיומא (דף עט: ושם) דפירי לא בעי סוכה ודייק מהכא ואי ס"ד פירות בעי סוכה לישלים בפירות ודחי בשתרא דלא שכיחי פירות ואיבעי' אימא מיני תרגימא נמי מיני פירי ניניהו מ"מ משמע דאי פירי לא בעי סוכה אין השלמה מועלת בפירות ומיני תרגימא הוו כגון בשר ודגים ושאר דברים שמלפתין בהן את הפת ואין ללמוד מכאן שיועילו מיני תרגימא להשלים שלש סעודות של שבת דשאני התם דילפי' (שבת דף קיז:) מדכתיב תלתא היום גבי מן שהוא במקום פת ואפי' באנו להשוותם לא נפיק בפירות כדפרישי' דלא מהני גבי סוכה(ט):

מהו

[א]) [לעיל כו.], [ב]) [עירובין כג.], [ג]) [לעיל כו. וש"נ], [ד]) [לקמן מז. פסחים קכ.], [ה]) יומא עט:, [ו]) [דף כו.], [ז]) [עי' תוס' יומא עט. ד"ה הא כתבו ישוב נכון על זה ותוס' חולין קז. ד"ה מאי לאו], [ח]) [ועי' תוס' ברכות מט: ד"ה איבעי], [ט]) [ועי"ע תוס' פסחים קז: ד"ה עיני],

תורה אור השלם

1. מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתְקֹן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת: קהלת א טו
2. בָּרִאשֹׁן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצֹּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בָּעָרֶב: שמות יב יח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מכאן וכו' תאכל מלות היה ויצא:

מוסף רש"י

לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות. שאם רוצה יכול לאכול בשר בלא לחם או להתענות (פסחים קכ.). **תרגימא.** לפתן (יומא עט:).

רבינו חננאל

ואקשינן מדר' (יצחק) [צדוק] ד(ר)[כ]שנתנו לו אוכל פחות מכביצה, אכלו חוץ לסוכה במפה בלא נטילת ידים ובלא ברכה. דיקינן מינה הא כביצה בעיא סוכה, וקשיא לרב יוסף דאמר שתים ושלש לגימות היא אכילת עראי שאוכלין חוץ לסוכה, ולאביי דאמר כדאכיל בר בי רב ועייל לכלה. ושנינן לעולם אפי' כביצה לא בעיא סוכה, אלא דייקינן ממתני' דקתני פחות מכביצה, הא כביצה בעי נטילת ידים, ובעי ברכה. וקיימא לן הכי. [א]) ירושלמי ר' אבדמא מלחא הוה דמיך אחנותיה, עבר ר' חייא בר אבא וחזייא, אמר ליה זיל דמוך גו מטללתך. [ר' יצחק בר מריון הוה שושביניה דחד בר נש, שאיל לר' ליעזר, א"ל זיל דמוך גו מטללתך] וכן אמר ר' יוסי. ר' זעירא סליק לגזורה, פי' לשבוע הבן דר' אילא, ולא קיבל עליו מטעים מידי, עד דמיפני מוסף, [ב]) או משום שאין שבח לתלמידי חכמים להניח ביתו (בערב) [ברגל]. תני כל שאומרים עליו שלש ברכות לאחריו אומר לפניו ברכת המוציא, כל שאין אומרים עליו שלש ברכות לאחריו אין

א) נ"ל דל"ל דהיינו אכילה בסוכה. בלילה הראשון חובה מכאן וכו'.
ב) בכתה"י הובא הירושלמי להלן כח א' לפני המשנה דמי שהיה וכו' והעתקתיו כאן מפני הענין.
ג) נ"ל או משום דלא הוי עסקיה טעם כלום עד דמפני מוסף וכו'. וכ"ה שם בירושלמי.

מט א ב מיי' פ"ו מהל' סוכה הלכה ז סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרלט סעיף ג:

לעזי רש"י

פרונגו"ש (פרגו"ט). מטעמים.
שקל"ק (שינישק"ל). ממונה על משק הבית.

רבינו חננאל (המשך)

אומרים עליו המוציא. התיבון פחות מכביצה אין אומרים (לפניו) [עליו] ג' ברכות, מעתה אין אומרים לפניו המוציא. ושני ר' אחא, לשאר המינין נצרכה. כלומר, כל מין שחייב אחריו ג' ברכות אומרים לפניו המוציא. **מתני'** ר' אליעזר אומר י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת ביום ואחת בלילה, וחכמים אומרים אין לדבר קצבה, אינו חייב אלא יום טוב הראשון בלבד. כר' שמעון בן יהוצדק, דאמר נאמר [ב]חמשה עשר בחג המצות אכילת מצה, ונאמר בחמשה עשר בחג הסוכות ישיבה כעין דירה, מה חג המצות אכילה בלילה הראשון חובה שנא' בערב תאכלו מצות, הכתוב קבעו חובה, אף בחג הסוכות ישיבה כעין דירה, [ג]) באכילה בסוכה, מכאן ואילך רשות דמצוה. ועוד אמר ר' אליעזר מי שלא אכל בלילי יום טוב הראשון. והא חיובי מחייב ליה לאכול בכל יום שתי סעודות, והנה חייב בשאר הימים, וכל שכן בלילי יום טוב הראשון. אמר ר' אסי חזר בו ר' אליעזר. ואסיקנא כי זו השלמה, במיני תרגימא. תניא ר' אליעזר אומר

עין משפט
נר מצוה

נ א מיי' פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרלז סעיף א:
נא ב מיי' פ"ה מהלכות סוכה הלכה כה סמג עשין שם טוש"ע א"ח סי' תרלז סעיף ג:
נב ג מיי' פ"ה מהלכות ת"ת הלכה ז:
נג ד מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה ל סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שיג סעיף א:

אין יוצאין מסוכה לסוכה [א]ואין עושין סוכה בחולו של מועד וחכמים אומרים [א]יוצאין מסוכה לסוכה ועושין סוכה בחולו של מועד ושוין שאם נפלה שחוזר ובונה בחולו של מועד מ"ט דר' אליעזר אמר קרא [1]חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה [ב]סוכה הראויה לשבעה ורבנן הכי קאמר רחמנא עשה סוכה בחג ושוין שאם נפלה שחוזר ובונה אותה בחולו של מועד פשיטא מהו דתימא האי אחריתי היא ואינה לשבעה קמ"ל תניא ר' אליעזר אומר כשם שאין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג בלולבו של חבירו דכתיב [2]ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים [ג]משלכם כך אין [ד]אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים משלך [ב]וחכמים אומרים אע"פ שאמרו אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון בלולבו של חבירו אבל יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו דכתיב [3]כל האזרח בישראל ישבו בסוכות מלמד שכל ישראל ראוים לישב בסוכה אחת ורבנן האי לך מאי דרשי ביה מיבעי ליה למעוטי גזולה [ה]אבל שאולה כתיב כל האזרח ור' אליעזר האי כל האזרח מאי עביד ליה מיבעי ליה לגר שנתגייר בינתים וקטן שנתגדל בינתים ורבנן כיון שאמרו עושין סוכה בחולו של מועד לא אצטריך קרא ת"ר מעשה בר' אלעאי שהלך להקביל פני ר' אליעזר רבו בלוד ברגל אמר לו אלעאי אינך משובתי הרגל שהיה ר' אליעזר אומר משבח אני את העצלנין שאין יוצאין מבתיהן ברגל דכתיב [4]ושמחת אתה [ו]וביתך איני והאמר ר' יצחק [ג]מניין [ז]שחייב אדם להקביל פני רבו ברגל שנא' [5]מדוע את הולכת אליו היום לא חדש ולא שבת מכלל דבחדש ושבת מיחייב איניש לאקבולי אפי רביה לא קשיא הא דאזיל ואתי ביומיה הא דאזיל ולא אתי ביומיה ת"ר [ח]מעשה בר' אליעזר ששבת בגליל העליון בסוכתו של יוחנן ברבי אלעאי בקיסרי ואמרי לה בקיסריון והגיע חמה לסוכה אמר לו מהו שאפרוש עליה סדין אמר לו אין לך כל שבט ושבט מישראל שלא העמיד ממנו שופט הגיע חמה לחצי הסוכה אמר לו מהו שאפרוש עליה סדין אמר לו אין לך כל שבט ושבט מישראל שלא יצאו ממנו נביאים שבט יהודה ובנימין העמידו מלכים על פי נביאים הגיע חמה למרגלותיו של ר' אליעזר נטל יוחנן סדין ופירש עליה הפשיל ר' אליעזר טליתו לאחוריו ויצא [ט]לא מפני שהפליגו בדברים אלא מפני [י]שלא אמר דבר שלא [ט]שמע מפי רבו לעולם היכי עביד הכי והאמר ר' אליעזר אין יוצאין מסוכה לסוכה רגל אחר הואי והאמר ר' אליעזר משבח אני את העצלנין שאין יוצאין מבתיהן ברגל שבת הואי ותיפשוט ליה מדידיה דתנן [ט]פקק החלון ר' אליעזר אומר בזמן שקשור ותלוי פוקקין בו ואם לאו אין פוקקין בו [י]וחכמים אומרים בין כך ובין כך פוקקין
התם

רש"י

אין יוצאין מסוכה לסוכה. לאכול בזו ולישן בזו או היום בזו ומחר בזו: **ואין עושין סוכה בחולו של מועד.** מי שלא ישב בסוכה י"ט הראשון: **עשה סוכה לשם חג של שבעת הימים.** שמעת מינה דאין עושין סוכה בחולו של מועד דאינה לשבעה ושמעינן מינה דאין יוצאין מסוכה לסוכה דאם כן לאו סוכה לשבעה היא: **פשיטא.** דהא סוכת שבעה היא: **מהו דתימא האי אחריתי היא ואינה לשבעה קמ"ל.** הואיל וישב בה בי"ט וזו להשלים היא סוכת שבעה קרינא ביה שתשלומין לראשונה היא: **לכם משלכם.** להוציא את הגזול ואת השאול: **כל האזרח ישבו בסכת כתיב.** דמשמע סוכה אחת לכל ישראל שישבו בה זה אחר זה ואי אפשר שיהא לכולן דלא מטי שוה פרוטה לכל חד אלא ע"י שאלה: **בינתיים.** בחולו של מועד: **וקטן שנתגדל.** למחו לו ב' שערות במועד ואתא האי כל לרבויי שעושה סוכה בחולו של מועד מה שאין כן במחויב קודם לכן כדאמר ר' אליעזר לעיל: **ורבנן כיון דאמרי עושין סוכה בחולו של מועד.** ואפי' מי שמחויב קודם לכן ולא עשה תו לא איצטריך האי לרבויי דכ"ש הוא: **ברגל.** י"ט ראשון והלך אצלו מערב י"ט: **אינך משובתי הרגל.** הואיל ולא עמדת בביתך אצל אשתך: **משבח אני את העצלנין.** אע"פ שלא בשביל הרגל מתעכבים שהרי כל ימות השנה אינן יוצאין מחמת עצלות אעפ"כ משבחן אני: **מדוע את הולכת וגו'.** בעלה של שונמית אמר לה כשאמרה לו אלכה וארוצה עד איש האלהים ואשובה: **הא דאזיל ואתי ביומיה.** ומשמח שמחת החג עם אשתו חייב להקביל פני רבו כגון עיר שבתוך התחום או על ידי עירוב: **ששבת בסוכתו של יוחנן כו'.** לקמיה פריך הא אמר ר' אליעזר משבח אני את העצלנין: **מהו שאפרוש עליה סדין.** לצל שלא תשזפך השמש מי אסור משום מוסיף על אהל עראי בשבת או לא: **אין לך כל שבט כו'.** השיאו לדבר אחר כדאמרי' לקמן (דף כח.) שלא אמר דבר אחד שלא שמע מפי רבו: **שלא העמיד שופט.** מושיע את ישראל. אותן שהיו משמת יהושע ועד שמואל שמשח שאול למלך יהושע מאפרים אהוד מבנימין גדעון ממנשה הרי מבני רחל שמשון מדן ברק מקדש מנפתלי הרי מבני בלהה אבצן זה בועז מיהודה עלי מלוי תולע מיששכר אלון הזבולני מזבולן אלו מפורשים אבל עתניאל ויפתח ושמגר ויאיר ועבדון לא ידעתי שמות שבטיהן ומראובן ושמעון גד ואשר לא מצאתי מפורש: **הגיע חמה.** מתפשטת ומתקרבת אצלם: **מלכים על פי נביאים.** שאול ודוד ע"פ שמואל: **ויצא.** שלא [מ]רצה להתיר את הדבר: **לא מפני שהפליגו בדברים.** מה שהשיאו לדבר אחר לא הפליגו הימנו ולדחותו שלא נלמדו תורה נתכוון אלא שלא אמר דבר כו': **אין יוצאין מסוכה לסוכה כו'.** והיאך הניח שבת שבתוך הרגל את סוכתו שהיתה בלוד שהיה דר בלוד כדתניא (סנהדרין ד' לב:) אחר ר' אליעזר ללוד: **רגל אחר היה.** כגון עצרת והיו יושבין בסוכה משום אויר: **ותפשוט ליה מדידיה.** שלא תפרוש עליה סדין דאסור להוסיף על אהל עראי: **שקשור ותלוי.** שם כל שעה: **פוקקין בו.** כיון דמתוקן ועומד לכך אין זה לא בונה ולא מוסיף: **ואם לאו אין פוקקין בו.** דמוסיף הוא על סתימת אהל:
התם

תוספות

מהו דתימא כיון דנפלה אחריתי היא. יש ספרים שכתוב בהן קמ"ל כיון [י](דבדידי') קעביד איהי היא משמע לפי שבונה אותה באותן עצים: **כל** האזרח בישראל ישבו בסוכות. משמע סוכה אחת לכל ישראל שישבו בה זה אחר זה ואי אפשר שתהא של כולם דלא מטי שוה פרוטה לכל אחד אלא על ידי שאלה כך פירש בקונט' ועל חנם דחק דכיון דכתב לך למעוטי דשותפין משמע כדמוכח בראשית הגז (חולין דף קלו.) גבי תרומה וחלה ופאה וטובא דקא חשיב התם ואפי' אתרוג נמי דכתיב ביה לכם לשון רבים אמרינן ביש נוחלין (ב"ב דף קלז:) האחין שקנו אתרוג בתפיסת הבית ונוטלו אחד מהם ויוצא בו אם יכול לאכלו כגון דאיכא אתרוג כיוצא בו לכל חד וחד יצא ואם לאו לא יצא דלכם משמע שיהא כולו שלו ולא מקצתו ולא דמי לבגדיכם ועריסותיכם ותרומותיכם דפרק ראשית הגז (חולין דף קלו.) דשל שותפין בכלל והא דכתיב לכם לשון רבים משום דאיבעי ליה למיכתב ולקחתם לשון רבים דדרשינן פרק לולב וערבה (לקמן דף מג.) שתהא לקיחה לכל אחד ואחד [ס](ומרבינן) סוכה אחת לכל ישראל שמע מינה דלא דרשי לך למעוטי שאולה ומוקמי ליה למעוטי גזולה ומיהו קשה הא גבי ציצית מרבינן דשותפין מדכתיב בגדיהם וממעטינן שאולה מדכתיב כסותך בפ' ראשית הגז (חולין דף קלו.) וא"כ הכא נמי נידרוש הכי ולפירוש הקונטרס ניחא דעל כרחך יוצאין בשאולה מדמרבינן סוכה אחת לכל ישראל ותימה דלר' אליעזר דבעי סוכה שלכם אין שנים יוצאין בסוכה א' לעולם ויהא צריך לכל בני הבית סוכה לכל אחד וא' ושמא הוה מרבי מדכתיב תשבו כעין תדורו [ע](שותפין) שיכולים לישב יחד בסוכה אחת ומה שנהגו כל הקהל לקנות אתרוג בשותפות לצאת בו דעתן להקנות כל א' חלקו לחבירו בשעה שהוא מברך על מנת להחזיר דבשביל שנשתתף בו לא גרע ממתנה על מנת להחזיר דשמה מתנה:
פקק החלון. פירשנו לעיל בפרק קמא (דף טז:) גבי שכחו ולא הביאו ספר תורה:
כל

רבינו חננאל

אין יוצאין מסוכה לסוכה כו'. וחכמים אומרים, יוצאין מסוכה לסוכה [ועושין סוכה] בחולו של מועד. ועוד אמרו חכמים אע"פ שאמרו אין אדם יוצא בלולבו של חבירו, אבל יוצא הוא בסוכתו של חבירו. שנאמר כל האזרח בישראל וגו', מלמד שכל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת. והאי דכתיב תעשה לך, למעוטי גזולה אבל שאולה כשרה היא. ת"ר מעשה בר' אליעזר ששבת בסוכת [ר'] יוחנן בן אלעאי, הגיעה חמה בשפת הסוכה, אמר לו מהו לפרוש עליה סדין, אמר לו אין שבט מישראל שלא העמיד שופטים כו'. הגיעה חמה במרגלות ר' אליעזר, עמד ר' יוחנן ופרס עליה סדין. הפשיל ר' אליעזר טליתו ויצא. ואסיקנא שבת היתה, שלא היה ר' אליעזר יוצא מביתו ברגל. ולמה לא השיבו, מפני שלא אמר דבר שלא שמע מרבו מעולם. ואמאי לא פשט ליה מדידיה, דתנן פקק החלון ר' אליעזר אומר בזמן שתלוי וקשור פוקקין בו.

מסורת הש"ס

[א] [לעיל ט.], [ב] [לעיל כג.], [ג] [לקמן כט: ל. לה. מא: פסחים לח.], [ד] [לקמן לא.], [ה] [לעיל ט.], [ו] [עיין תוס' פסחים קט. ד"ה שנאמר ושמחת], [ז] ר"ה טז:, [ח] [תוספ' פ"א ה"ה ע"ש], [ט] [יומא סו:], [י] [לקמן כח.], [כ] ברכות כז: וסוף מס' כלה ועי' מג"א סי' קנו, [ל] שבת קכה: קלו: עירובין מד., [מ] שלא יאמרו התיר את הדבר כ"ה בס"א, [נ] [צ"ל דבדידה], [ס] [צ"ל ומדמרבינן עי' מהרש"ל ורש"ל], [ע] רש"ל מ"ז ועי' רש"א.

תורה אור השלם

1. חַג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ: דברים טז יג
2. וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: ויקרא כג מ
3. בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת: ויקרא כג מב
4. וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ בַּבָּקָר וּבַצֹּאן וּבַיַּיִן וּבַשֵּׁכָר וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאָלְךָ נַפְשֶׁךָ וְאָכַלְתָּ שָּׁם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה וּבֵיתֶךָ: דברים יד כו
5. וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ אַתְּ הֹלֶכֶת אֵלָיו הַיּוֹם לֹא חֹדֶשׁ וְלֹא שַׁבָּת וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם: מלכים ב ד כג

מוסף רש"י

ואין עושין סוכה בחולו של מועד. אם לא עשאה מתחילה (לעיל ט.). **ולקחתם לכם וכו' משלכם.** לכם משלכם משמע (לקמן מא:). **לא מפני שהפליגו בדברים.** והפרישו לדברים אחרים כאדם המתכוין לדחות כשאינו יודע להשיב, אלא יודע היה אבל לא אמר דבר שלא שמע מרבו (יומא סו:). **פקק החלון.** כגון ארובת הגג (שבת קלז:). **בזמן שקשור ותלוי.** שאינו נגרר בארץ, שהכל שהוא קשור בו אינו מגיע לארץ (שם קכה:). **ואם לאו אין פוקקין בו.** דמחזי כמוסיף על הבנין (שם) דדמי לבונה, שמוסיף על סתימת הבית, ואע"פ שארעי הוא שהרי יחזור ויפתחנו (עירובין מד.).